

ΟΙ ΚΑΡΤΕΣ ΜΑΞΙΜΟΥΜ ΚΑΙ Η ΣΩΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΙΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ

Του Παντελή Λεούση

Παρ' όλα όσα έχουν γραφτεί για τις Κάρτες Μάξιμουμ και τη δυνατότητα χρησιμοποίησής τους στις θεματικές συλλογές –έγγραφα και εγώ πρόσφατα στην Ανοικτή Επιστολή–, το θέμα φαίνεται πως παραμένει συγκεχυμένο στο μυαλό των περισσότερων συλλεκτών. Απόδειξη η απουσία τους από τις θεματικές συλλογές και, στις σπάνιες περιπτώσεις που παρουσιάζονται, η λαθεμένη χρήση τους ή η ακαταλληλότητά τους. Ας πάρουμε όμως τα πράγματα με τη σειρά και ας θυμηθούμε ποιες είναι οι προϋποθέσεις για να έχουμε μια σωστή και αποδεκτή ΚΜ.

Στις ΚΜ πρέπει να συμπίπτουν τρία βασικά στοιχεία: Το θέμα (η εικόνα), ο τόπος και ο χρόνος. Χωρίς τη σωστή σχέση αυτών των τριών στοιχείων ΚΜ δεν είναι δυνατό να υπάρξει, τουλάχιστον σύμφωνα με τους κανόνες του «παιχνιδιού» που ονομάζουμε

φιλία, όπως σε κάθε μορφή φιλοτελισμού, κυρίαρχο ρόλο παίζει το γραμματόσημο. Αυτό είναι ο βασιλιάς, ο πρωταγωνιστής. Πρέπει λοιπόν το γραμματόσημο, σαν βασιλιάς, να είναι καθαρό, λαμπερό, άσπογο από οδόντωση, χωρίς τσακίσματα, γδαρσίματα ή άλλες ταλαιπωρίες. Πρέπει επίσης να βρίσκεται σε ταχυδρομική ισχύ. Αφού πρόκειται να δεχτεί σφράγιση, δεν μπορεί να ανήκει στις κατηγορίες εκείνες που δεν έχουν κανονική ταχυδρομική χρήση. Δεν μπορεί να είναι γραμματόσημο «κοινωνικής πρόνοιας» (timbre de prévoyance sociale) (εικ. 1), «πρόσθετων τελών» (timbre taxe) (εικ. 5), σφραγισμένο εκ των προτέρων (pré-

Εικ. 2, Γραμματόσημο δεμάτων (colis postaux)

Εικ. 3, σφραγισμένο εκ των προτέρων (préoblitéré)

«Μαξιμαφιλία». Αν κάποιο από τα στοιχεία αυτά απουσιάζει ή είναι διαφορετικό, τότε έχουμε ένα –ενδεχομένως– θαυμάσιο φιλοτελικό αντικείμενο που δεν έχει όμως τη δυνατότητα να ονομάζεται ΚΜ.

Το πρωτογενές θέμα, δηλαδή η εικόνα, βρίσκεται στο γραμματόσημο. Και στη Μαξιμα-

Εικ. 1, Ένα γραμματόσημο «Κοινωνικής Πρόνοιας» δεν μπορεί να γίνει ΚΜ. Ωραίο ντοκουμέντο, αλλά όχι για μαξιμαφιλική χρήση και, κυρίως, όχι για φιλοτελική έκθεση.

oblitéré) (εικ. 3), γραμματόσημο για δέματα (timbre-fiscal) (εικ. 2), ούτε ετικέτα από αυτές που διαθέτει η Γαλλία και άλλες χώρες, που διατίθενται για την αλληλογραφία αλλά δεν χρειάζονται σφράγιση (εικ. 4). Δεν μπορεί επίσης να ανήκει στην κατηγορία των κερδοσκοπικών εκδόσεων, αυτών που είναι αντίθετες με τους κανόνες ηθικής της Διεθνούς Ταχυδρομικής Ένωσης (UPU) (εικ. 6).

Εικ. 4, αυτοκάνλητη ταχυδρομική ετικέτα που δεν χρειάζεται σφράγιση

Εικ. 5, πρόσθετα τέλη (timbre taxe)

Εικ. 6, Γραμματόσημο «κερδοσκοπικό», μη απόδεκτό από την UPU, συνεπώς απαράδεκτη ΚΜ

Άλλο χαρακτηριστικό που πρέπει να διαβέται το γραμματόσημο είναι να μην έχει αποσυρθεί από τις θυρίδες πώλησης του

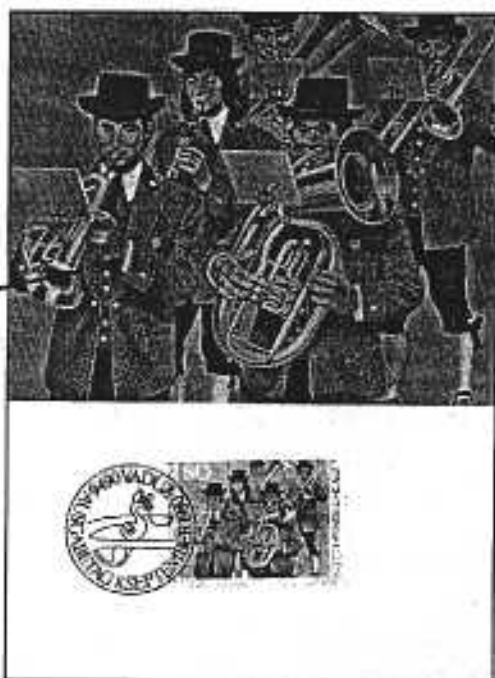
ταχυδρομείου. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι τα ελληνικά αναμνηστικά γραμματόσημα έχουν επίσημη Μαξιμαφίλική χρήση ένα χρόνο, ενώ τα «κανονικής χρήσης» (οριστικές σειρές) πέντε χρόνια. Αυτή η χρονική διάρκεια ορίστηκε κατά προσέγγιση, μια και τόσο περίπου χρόνο χρειάζονται οι οριστικές εκδόσεις για να εξαντληθούν. Υπάρχουν βέβαια και κάποιες εξαιρέσεις για τη δυνατότητα δημιουργίας ΚΜ μετά τις ανωτέρω διορίες. Γι' αυτές τις εξαιρέσεις θα μιλήσουμε αργότερα.

Λύση τελεσίδικη, πάντως, θα δώσει σε λίγους μήνες η αποκλειστική χρήση των γραμματοσήμων με ονομαστική αξία σε ΕΥΡΩ. Από την Πρωτοχρονιά του 2003 «ο γέγονε γέγονεν»!

Η κάρτα είναι ο δεύτερος σημαντικός παράγοντας της ΚΜ. Έχει και αυτή τους κανόνες της, τους περιορισμούς της και τα απαραίτητα χαρακτηριστικά της. Πρέπει πρωτίστως να έχει την καλύτερη δυνατή συμφωνία με το εικονογραφημένο θέμα του γραμματοσήμου ή με ένα από αυτά, αν τα θέματα είναι περισσότερα. Οι διαστάσεις της δεν πρέπει να διαφέρουν από τις καθιερωμένες διαστάσεις των καρτ ποστάλ. Κάτω από 9x14 και πάνω από 10x15 εκ. είναι ευνόητο ότι έχουμε μία ασυνήθιστα μικρή ή ασυνήθιστα μεγάλη κάρτα, που ούτε στο άλμπουμ χωράει, ούτε στις σελίδες της έκθεσης μπορεί να πάρει θέση.

Άλλος σημαντικός παράγοντας καταλληλότητας της κάρτας είναι η προέλευσή της. Όλοι οι μαξιμόφιλοι γνωρίζουν τον καημό του να εμφανίζεται ένα νέο γραμματόσημο και να μην υπάρχει αντίστοιχη κάρτα. Οι περισσότεροι έχουν μπει ασφαλώς στον πειρασμό να κάψουν μια όμορφη και ταιριαστή εικόνα από ένα περιοδικό και να κάνουν το σχετικό κολλάζ! Υπάρχουν ακόμα «εμπνεύσεις» και απόπειρες για μοντάζ, ιδιωτικές φωτογραφίες, προσφυγή σε τεχνολογία ... σκάννερ-πρίντερ, και ότι άλλο βάλει ο νους σας. Αρκεί να δημιουργηθεί κάτι που να μοιάζει με κάρτα για να μας φύγει το μεράκι! Όμως οι κανόνες του παιχνιδιού είναι ...αμείλικτοι! Η κάρτα πρέπει

να είναι του εμπορίου και να προϋπάρχει της έκδοσης του γραμματοσήμου. Αρκετοί μαξιμόφιλοι, μάλιστα, ας πούμε οι «ορθόδοξοι», επιμένουν ακόμα και σήμερα να δημιουργούν και να αποδέχονται μόνο ΚΜ από κάρτες του εμπορίου. Εν τούτοις, η εξέλιξη και η υπερβολική αγάπη των συλλεκτών ΚΜ καθιέρωσε την αποδοχή καρτών που κατασκευάζονται μετά την εμφάνιση του γραμματοσήμου. Οι κάρτες αυτές εμφανίστηκαν, κυρίως, μετά την δημιουργία των Συλλόγων Μαξιμοφιλίας, οπότε έγινε οικονομικά εφικτή η χρονοβόρα και δαπανηρή διαδικασία της εξεύρεσης του αυθεντικού θέματος ή μιας προϋπάρχουσας εικόνας του, η φωτογράφησή του και η τελική εκτύπωση σε κάρτα. Πάντως, αυστηρή προϋπόθεση παραμένει πάντα η λήψη της εικόνας της κάρτας από αντικείμενο που προϋπάρχει του γραμματοσήμου. Και βέβαια, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι απόδεκτη μία ΚΜ κατασκευασμένη από κάρτα που αντιγράφει ένα ολόκληρο γραμματόσημο ή το θέμα που αυτό απεικονίζει

Εικ. 8. «ΚΜ» επίσημη, κατασκευής ταχυδρομείου, με κάρτα εκτυπωμένη από την ίδια μήτρα του γραμματοσήμου. Μη αποδεκτή.

Εικ. 7. «ΚΜ» κατασκευασμένη με κάρτα που το ταχυδρομείο αναπαρήγαγε από το ίδιο το γραμματόσημο. Απαράδεκτη!

(εικ. 7), ούτε και αυτή που μερικά ταχυδρομεία κατασκευάζουν και αποκαλούν «Κάρτες Μαξιμουμ», όπου από την ίδια τη μήτρα του γραμματοσήμου εκτυπώνουν και τις αντίστοιχες κάρτες (εικ. 8).

Ένα ακόμα χαρακτηριστικό της κάρτας που οι τελευταίοι κανονισμοί επιβάλλουν είναι το μέγεθος της εικόνας πάνω σ' αυτήν. Η εικόνα δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 2/3 του συνολικού εμβαδού της κάρτας. Και είναι απόλυτα λογικό. Υπάρχουν κάρτες που η εικονογράφησή τους περιορίζεται σε ένα μενταγιόν που απεικονίζει μία προσωπικότητα ή άλλο θέμα, του οποίου το μέγεθος είναι σχεδόν ίδιο με αυτό ενός γραμματοσήμου (εικ. 9). Πώς μπορεί να δικαιολογηθεί ο όρος «Maximump» κάτω από τέτοιες συνθήκες; Όταν δηλαδή η εικόνα της κάρτας είναι ίδιου ή σχεδόν ίδιου μεγέθους με αυτό του γραμματοσήμου;

Τελευταίο σε σειρά χρήσης και αναφοράς, αλλά εξίσου σπουδαίο με τα προηγούμενα (γραμματόσημο-κάρτα), είναι το στοιχείο της

σφραγίσης. Θα έλεγε κανείς ότι είναι και το δυσκολότερο, διότι είναι αυτό που μπορεί ευκολότερα να μας ξεγελάσει. Η σφραγίδα, η καταλληλότητά της και η σωστή της επιλογή είναι σίγουρα το δυσκολότερο κομμάτι της Μαξιμαφιλίας.

Η σφραγίδα της ΚΜ, εκτός από τις άλλες προϋποθέσεις και χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει, οφείλει πρώτα απ' όλα να είναι ...γνήσια! Λέγοντας γνήσια εννοούμε δύο πράγματα: Πρώτον, να μην είναι κατασκευάσμα πλαστογράφου-παραχαράκτη, και δεύτερον, να μην είναι σφραγίδα που ο τύπος της ήταν σε χρήση το 1950 και τη συναντάμε πάνω σε γραμματόσημο του 1930! Στην Ελλάδα κυκλοφόρησαν αρκετές τέτοιες... Στα ιστορικά χρόνια της ελληνικής Μαξιμαφιλίας τέτοιες δυνατότητες ήταν περισσότερο εφικτές από σήμερα. Ακόμα και σφραγίδες από γραφικά χωριουδάκια είχαν επιστρατευτεί για να σφραγιστούν εκδόσεις του '27, του '30 αλλά και κατοπινές (εικ. 10). Γιατί άραγε;

Εικ. 9. Κάρτα της οποίας η εικόνα δεν καλύπτει τα 2/3 της επιφανείας της, και, επομένως, ακατάλληλη.

Εικ. 10. ΕΛΛΑΔΑ. Τι δουλειά είχε ο καλός Γάλλος Ναύαρχος σ' αυτόν τον ημωρενό οικισμό της Λακρίδας με τους 2500 κατοίκους; Ρητορική η ερώτηση, αφού την απάντηση υποπτεύονται όλοι οι «παραικούντες την Ιερουσαλήμ»!

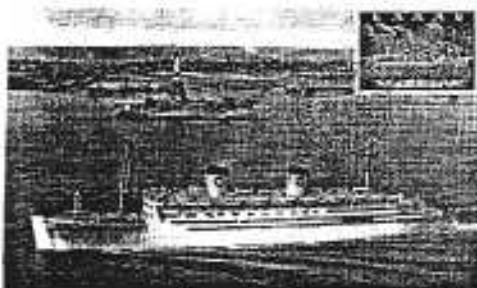
Εκτός λοιπόν από γνήσια, η σφραγίδα πρέπει να είναι καθαρή, ευανάγνωστη και ολόκληρη. Μισές σφραγίδες ή μουντζουρωμένες γίνονται δεκτές στο φιλατελισμό μόνο όταν βρισκόμαστε μπροστά σε σπανιότητες ταχυδρομικής ιστορίας του προ-περασμένου αιώνα. Η Μαξιμαφιλία ασχολείται με πολύ σύγχρονα υλικά για να δικαιολογούνται τέτοιες ενοχές. Ακόμα και οι σπάνιες ΚΜ στοιχίζουν μερικές δεκάδες ευρώ. Δεν μπορεί να γίνει καμία σύγκριση.

Άλλο σημαντικό στοιχείο είναι η συνάφεια του τόπου της σφραγίδας. Το θρυλικό Ποντικονήσι της Κέρκυρας δεν μπορεί να φέρει σφραγίδα Θεσσαλονίκης (εικ. 11). Τα τοπία, μνημεία, κτήρια, λιμάνια κλπ. πρέπει να φέρουν τη σφραγίδα του τόπου στον οποίο βρίσκονται, δηλαδή της πόλης ή, ακόμα καλύτερα, του πλησιέστερου ταχυδρομικού γραφείου. Τα έργα τέχνης τη σφραγίδα της πόλης ή, ακόμα καλύτερα, του πλησιέστερου ταχυδρομικού γραφείου. Τα έργα τέχνης τη σφραγίδα της πόλης όπου βρίσκεται

Εικ. 11: Το Ποντικονήσι με σφραγίδα Θεσσαλονίκης. Φιλοτελικό ντοκουμέντο που σε καμία περίπτωση δεν γίνεται δεκτό σαν ΚΜ

το μουσείο ή η πινακοθήκη που τα φιλοξενεί. Οι προσωπικότητες στις πόλεις που γεννήθηκαν, πέθαναν ή που πέρασαν σημαντικό μέρος της ζωής τους, όπου εργάστηκαν και δημιούργησαν. Δεν είναι λογικό να έχουμε μία ΚΜ με αεροπλάνο και η σφραγίδα να γράφει «Αθήνα, Σταθμός Λαρίσης», ούτε ένα υπερωκεάνιο με σφραγίδα «Δομοκός» (Εικ. 12)! Υπάρχουν βέβαια πολλές «αποχρώσεις» στις σφραγίδες που χρειάζονται λεπτομερέστερη ανάλυση και περισσότερα παραδείγματα από όσο χωράει ο χώρος του παρόντος άρθρου. Διότι είναι δυνατόν να έχουμε περιπτώσεις με φαινομενικά σχετικές σφραγίδες που, εντούτοις, να μην είναι σωστές.

Εικ. 12: Ένα πλοίο σφραγισμένο με «ΑΘΗΝΑ-ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΟΝ», «Πλοίο βγήκε στη στεριά, για ...περιπολία»! Παράδειγμα προς αποφυγήν!

Τέλος, η συνάφεια του τόπου είναι συχνά απαγορευτική για τη δημιουργία μιας ΚΜ. Αν για παράδειγμα η ελληνογαλλική φίλα επιβάλει στον ΕΛΤΑ να εκδώσει ένα γραμματόσημο με τον «Πύργο του Άιφελ», όσο καλή θέληση και να διαθέτουμε, είναι αδύ-

νατο να βρούμε σε ολόκληρη την Ελλάδα μία κατάλληλη σφραγίδα για να σφραγίσουμε αυτό το θέμα. Τοπία και μνημεία εκτός της χώρας τους είναι καταδικασμένα να μείνουν έξω από τη Μαξιμαφιλία.

Η συνάφεια του χρόνου είναι και αυτή ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να διαθέτει η σφραγίδα. Η παρατήρηση αυτή συμπίπτει με όσα είπαμε στην αρχή, όταν μιλούσαμε για το πότε (χρονικά) ένα γραμματόσημο είναι κατάλληλο για τη δημιουργία μιας ΚΜ. Ορίσαμε λοιπόν σαν κατάλληλο χρόνο τη διάρκεια της πώλησής του από τις θυρίδες του Ταχυδρομείου και για πέντε χρόνια τα γραμματόσημα οριστικής χρήσεως. Η σφραγίδα λοιπόν πρέπει να βρίσκεται μέσα σ' αυτά τα συγκεκριμένα χρονικά όρια της διάθεσης του γραμματοσήμου. Θα μου πείτε βέβαια, εφ' όσον το ταχυδρομείο μας σφραγίζει τα γραμματόσημα και μετά τα πέντε χρόνια, και πολύ αργότερα, αυτές οι ΚΜ δεν είναι ...ΚΜ; Βεβαίως και είναι. Είναι όμως ΚΜ κατώτερης ποιότητας και κάνουν μόνο για συλλογές «οικιακής χρήσης» και όχι για συμμετοχή σε εκθέσεις!

Σφραγίδες έχουμε πολλών ειδών. Έχουμε τα κοινά ταχυδρομικά σήμαντρα, τις αναμνηστικές (εικονογραφημένες και μη), καθώς και τις ατέρμονες (εικ. 14) και προπαγανδιστικές (εικονογραφημένες και μη). Σπανιότερες για την Ελλάδα είναι και οι κόκκινες μηχανικές σφραγίδες, που και αυτές είναι συχνά εικονογραφημένες, και που μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία σπουδαίων ΚΜ.

Έχουν άραγε όλες αυτές οι σφραγίδες την ίδια αξία και σημασία στη Μαξιμαφιλία; Η απάντηση είναι όχι. Όλες βέβαια μπορούν να δημιουργήσουν μια αποδεκτή ΚΜ, αλλά αυτό το «αποδεκτό» μέχρι το «άψογο» και το «τέλειο» είναι ευνόητο ότι υπάρχει διαφορά. Ας εξετάσουμε λοιπόν τις διαβαθμίσεις αυτές.

Η Μαξιμαφιλία είναι το κατ' εξοχήν φιλοτελικό παιχνίδι που «παίζει» με την εικόνα. Επομένως, πρώτη προτεραιότητα στην επιλογή της σφραγίδας μιας ΚΜ είναι αυτή που απεικονίζει το ίδιο το θέμα του γραμματοσή-

Εικ. 14, Όμορφη και άριστη ΚΜ. Γραμματόσημο, κάρτα και στέμνηση σφραγίδα, όλα αναφέρονται στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Σκι του 1937.

μου (και, φυσικά, της κάρτας). Είναι η περίφημη «τριπλέτα», που οι απανταχού μαξιμόφιλοι ηδονίζονται όταν και μόνο προφέρουν το όνομά της και, φυσικά, όταν τη δημιουργούν ή αποκτούν! Τέτοιες σφραγίδες που μπορούν να δημιουργήσουν τριπλέτες είναι κυρίως τριών ειδών: Οι αναμνηστικές, οι ατέρμονες και οι προπαγανδιστικές. Οι πρώτες καταλαμβάνουν τη μερίδα του λέοντος σε συχνότητα εμφάνισης. Ήδη από χρόνια, τα περισσότερα ταχυδρομεία όλου του κόσμου εκδίδουν μία αναμνηστική σφραγίδα της Ημέρας Κυκλοφορίας για κάθε καινούργιο γραμματόσημο, η οποία απεικονίζει το ίδιο το θέμα του. Επομένως, οι σύγχρονες τριπλέτες, καθώς και οι τριπλέτες σε ΚΜ με πρώιμη Μαξιμαφιλική «παιδεία», όπως π.χ. η Γαλλία, είναι αρκετά συνηθισμένες. Ασυνήθιστες, πιο δύσκολες στην εξεύρεση και, κατά συνέπεια, περιζήτητες είναι οι τριπλέτες που έγιναν με αναμνηστικές σφραγίδες (για τριπλέτα) που εμφανίστηκαν είτε κατά τη διάρκεια της διάθεσης του σχετικού γραμματοσήμου από τις θυρίδες πώλησης, είτε και μετά το τέλος αυτής. Εδώ ακριβώς υπάρχει η εξαίρεση. Αν και το γραμματόσημο μπορεί να είναι τυπικά εκπρόθεσμο, οποτεδήποτε παρουσιαστεί μια σφραγίδα ικανή να δημιουργήσει μία τριπλέτα, τότε, κατ' εξαίρεση, αυτή η ΚΜ είναι αποδεκτή και εφόσον και τα άλλα στοιχεία της είναι σωστά, θεωρείται άριστη (εικ. 13, 13α). Προσοχή όμως. Αυτή τη δυνατότητα τη διαθέτει μόνο η χρονικά πρώτη αναμνηστική που θα τεθεί στην κυκλοφορία. Όλες

Εικ. 13, Το γραμματόσημο της Μαρίας Κάλλας κυκλοφόρησε το 1980 και σφραγίστηκε με απλό σήμαντρο. Το 1992 –μετά από 12 χρόνια– εμφανίστηκε η πρώτη εικονογραφημένη σφραγίδα στη μνήμη της και έδωσε τη δυνατότητα για τη δημιουργία μιας ωραιότατης τριπλέτας. Η ΚΜ αυτή είναι καθ' όλα αποδεκτή, παρ' όλη τη μεταχρονισμένη σφράγιση. Αντίθετα, μια δεύτερη αναμνηστική σφραγίδα της Κάλλας που κυκλοφόρησε λίγο αργότερα έδωσε ΚΜ «δευτέρης ποιότητας».

Εικ. 13α, Όσο όμορφη και αν είναι αυτή η σφραγίδα, δεν μπορεί να δημιουργήσει ΚΜ πρώτης τάξεως αφού προηγήθηκε χρονικά μια άλλη.

οι επόμενες θα δημιουργήσουν ΚΜ δεύτερης ποιότητας και με όχι ευμενή αποδοχή από τους κριτές. Διότι αυτή η πρώτη σφραγίδα ...«σφραγίζει» τελεσίδικα το γραμματόσημο, όπως θα έκανε και η εικονογραφημένη σφραγίδα Ημέρας Κυκλοφορίας που προαναφέραμε.

Οτι ισχύει για τις εικονογραφημένες αναμνηστικές σφραγίδες που είναι ικανές να δημιουργήσουν τριπλέτες, ισχύει και για τις ατέρμονες και προπαγανδιστικές που έχουν την ανάλογη εικονογράφηση (εικ. 14). Αυτές οι τελευταίες θα πρέπει να εκτιμώνται περισσότερο, διότι και λιγότερο συνηθισμένες είναι, και φανερώουν την έρευνα και γνώση του δημιουργού τους, κάτι που έχει ιδιαίτερη αξία στη Μαξιμαφιλία, όπως εξάλλου και στις άλλες τάξεις φιλοτελισμού.

Αμέσως μετά, δεύτερες σε αξία αλλά ίδιας σημασίας αν δεν έχουν προϋπάρξει τριπλέτες, έρχονται οι αναμνηστικές, οι ατέρμονες και οι προπαγανδιστικές που δεν φέρουν μεν εικονογράφηση, το κείμενο όμως που περιέχουν αναφέρεται στο θέμα του γραμματοσήμου και έχει άμεση σχέση με αυτό. Αν δηλαδή δεν έχουμε σφραγίδα που να απεικονίζει το κεφάλι του Παστέρ, έχουμε όμως την αναγραφή του ονόματός του. Ή ακόμα αν η προπαγανδιστική σφραγίδα δεν διαθέτει την εικόνα της εκκλησίας που απεικονίζει η ΚΜ, έχει όμως το όνομά της, κ.ο.κ.

Τρίτες σε σημασία και αξία είναι οι αναμνηστικές και άλλες σφραγίδες που δεν αναγράφονται απ' ευθείας στο θέμα του γραμματοσήμου, έχουν όμως γενικότερη σχέση με αυτό. Αν για παράδειγμα δεν είχαμε καμία ειδική σφραγίδα για τη Μαρία Κάλλας, τότε θα ήταν καλύτερη μία σφραγίδα «Φεστιβάλ Επιδαύρου» στο οποίο είχε λάβει μέρος, παρά ένα απλό σήμαντρο «Αθήνα, Φιλοτελικό». Τέτοιες σφραγίδες δίνουν δυνατότητα δημιουργίας αξιόλογων ΚΜ, που, αν δεν προϋπήρξαν προϋποθέσεις για τη δημιουργία τριπλετών, κάνουν άριστα τη δουλειά τους. Διότι αν πράγματι υπάρχουν τριπλέτες πρώτης ημέρας ή τριπλέτες από όψιμες αναμνηστικές ή άλλες σφραγίδες,

τότε οι ΚΜ με απλές αναμνηστικές δείχνουν φτώχεια, έλλειψη γνώσης και έρευνας, και έχουν ανάλογη μεταχείριση στις εκθέσεις.

Τελευταίες σε σπουδαιότητα είναι οι σφραγίδες των απλών σήμαντρων. Είναι αποδεκτές σε ένα σοβαρό έκθεμα Μαξιμαφιλίας μόνο όταν δεν έχει εμφανιστεί κάποια καλύτερη σφραγίδα των τύπων που προαναφέραμε. Ασφαλώς δεν γίνεται λόγος για τις ΚΜ των «προϊστορικών» χρόνων της Μαξιμαφιλίας, όταν ακόμα δεν είχαν επηρεαστεί οι αναμνηστικές σφραγίδες και άλλα φιλοτελικά τεράτσια, ούτε έχει κανείς την απαίτηση να δει εκτεθειμένο τον Πτερωτό Ερμή του Βολογνα σε ...τριπλέτα. Όλες οι ελληνικές ΚΜ προ του 1940, αλλά και αυτές του 1950 ακόμη, αν έχουν σωστές σφραγίδες, γραμματόσημο και κάρτα, είναι περιζήτητες και θαυμάσια αποδεκτές. Μη ξεχνάμε ότι αναμνηστικές σφραγίδες ημέρας κυκλοφορίας πρωτοεμανίστηκαν στη Γαλλία το 1950 (με εξαίρεση το *Rouget de Liste* του 1936 – *Yvert* 314 – και ελάχιστες άλλες), ενώ οι εικονογραφημένες σφραγίδες, που ήταν κατάλληλες για τριπλέτες, λίγο αργότερα.

Αφού λοιπόν τα είπαμε όλα –ή σχεδόν όλα– για τις ΚΜ, τα απαραίτητα χαρακτηριστικά πρωταρχικά δεδομένο είναι ένα: Ο Θεματικός Φιλοτελισμός δεν είναι Μαξιμαφιλία. Επομένως οι ΚΜ δεν μπορεί να κυριαρχούν σε ένα θεματικό έκθεμα. Και ούτε είναι δυνατόν να βρεθούν αρκετές ΚΜ που να είναι θεματικά τους και τις διαβαθμίσεις της εγκυρότητας και σπουδαιότητάς τους, είναι καιρός να μιλήσουμε για τη σημασία τους στο Θεματικό Φιλοτελισμό, στον τρόπο χρησιμοποίησής τους, την αποδεκτή συχνότητα παρουσίας τους στις θεματικές συλλογές και ποιος από όλους τους τύπους ΚΜ που προαναφέραμε είναι ο καταλληλότερος.

Το κατάλληλες για να πάρουν θέση σε μια θεματική συλλογή. Στο σημείο αυτό τα πράγματα θέλουν ιδιαίτερη προσοχή. Για να μπει μια ΚΜ, όπως και κάθε φιλοτελικό αντικείμενο σε μια θεματική συλλογή, πρέπει να έχει έναν ιδιαίτερο λόγο. Είπαμε πολλές φορές ότι βάζουμε ένα γραμματόσημο

σφραγισμένο με αναμνηστική σφραγίδα, σε ολόκληρο φάκελο ή σε παράθυρο, όταν η σφραγίδα έχει να προσθέσει κάτι που δεν υπάρχει στο σκέτο γραμματόσημο. Χρησιμοποιούμε ακόμα ένα αερόγραμμα, ένα μονόφυλλο ή μία –κάθε λογής– σφραγίδα για να καλύψουμε ένα θέμα που δεν υπάρχει αλλού, ή όταν αυτό το αντικείμενο δίνει μια περισσότερο πλήρη εικόνα του θέματος που δίνει το θεματικό μήνυμα. Έτσι ακριβώς γίνεται και με τις ΚΜ. Συμπέρασμα όλων αυτών είναι ότι μία ΚΜ με απλό σήμαντρο δεν έχει θέση στις θεματικές συλλογές. Το σκέτο γραμματόσημο είναι απόλυτα αρκετό. Ερχόμαστε στις τριπλέτες του β' τύπου (σφραγίδα με μόνο σχετικό κείμενο) και γ' τύπου (εικονογραφημένη). Και οι δυο είναι θαυμάσιες, αποδεκτές και –τυπικά και ουσιαστικά– κατάλληλες. Τι θα προσέφεραν όμως στο θεματικό μήνυμα εκτός από την «εντυπωσιακή παρουσία» τους; Τι θα προσφέρει παραπάνω σε μια θεματική συλλογή μια ΚΜ του αγάλματος ή του πορτραίτου μιας προσωπικότητας της οποίας η σφραγίδα αναγράφει το όνομά του, τις χρονολογίες γέννησης και θανάτου του και, ίσως, την πόλη που γεννήθηκε; Μα αυτά όλα μπορεί να τα έχουμε σε ένα παράθυρο που θα καταλαμβάνει το ένα τρίτο του όγκου της ΚΜ, χρησιμοποιώντας ένα απλό φάκελο με την ίδια αναμνηστική σφραγίδα πάνω σε απλό γραμματόσημο. Θυμηθείτε και πάλι. Ο Θεματικός Φιλοτελισμός δεν είναι συλλογή φανταχτερών αντικειμένων και χρωμάτων. Ο Φιλοτελισμός γενικά ενδιαφέρεται και επιδιώκει την ουσία, με όσο το δυνατό λιγότερα μέσα. Τον ενδιαφέρει άμεσα η αισθητική, αλλά αυτή που βγαίνει μέσα από την ισόρροπη χρήση των αντικειμένων και την λογική τους διάταξη.

Τότε, ποιες ΚΜ είναι οι –ουσιαστικά– κατάλληλες για μας τους θεματικούς; Είναι αυτές που, κυρίως μέσω της κάρτας, συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση του θέματος, στην πληρέστερη παρουσίαση του θεματικού μηνύματος, της θεματικής πληροφορίας. Ας εξετάσουμε μερικά παραδείγματα. Τα γραμματόσημα με χέρια του Ηνίοχου των Δελφών, τα μάτια της Τζιοκόντας ή οι θερι-

Εικ. 15. Οι θεριστές γυρίζουν απ' τη δουλειά τραγουδώντας με συνοδεία σείστρου. Πόσο πληρέστερη και σαφέστερη γίνεται η εικόνα του γραμματόσημου με τη βοήθεια της κάρτας και πόσο περισσότερες λεπτομέρειες αναδεικνύονται! Πολύ καλό παράδειγμα θεματικής ΚΜ, αν μάλιστα έχουμε και σφραγίδα με «Μουσείο Ηρακλείου» ή κάτι άλλο, αντί του απλού «Ηράκλειο».

στές που τραγουδούν πάνω στο «Ρυτό των Θεριστών» (εικ. 15) της Κνωσού αποδίδουν πληρέστερο μήνυμα και δίνουν σαφέστερη εικόνα αν παρουσιαστούν σε ΚΜ που η κάρτα της απεικονίζει ολόκληρο το άγαλμα του Ηνίοχου, ολόκληρο τον πίνακα της Τζιοκόντας ή ολόκληρο το περίφημο μινωικό ρυτό.

Μια λεπτομέρεια ενός πίνακα σε γραμματόσημο είναι μέρος ενός όλου που η ΚΜ το αναδεικνύει και μας δίνει τη δυνατότητα να το επικαλεστούμε (εικ. 16). Να επικαλεστούμε δηλαδή ολόκληρο τον πίνακα, το σγγείο, το ψηφιδωτό, ώστε να εξυπηρετηθεί καλύτερα η θεματική μας επιδίωξη. Όταν επίσης έχουμε ένα γραμματόσημο όπου μια προσωπικότητα ή ένα αντικείμενο βρίσκεται σε πολύ μικρές διαστάσεις, ανάμεσα σε

Εικ. 16, Εδώ έχουμε το γραμματόσημο που απεικονίζει τον αυλητή Πρόνομο δίπλα στον ποιητή του που κρατά την κιθάρα. Αν όμως θέλουμε να αναφερθούμε στους γάμους του Διόνυσου με την Αριάδνη, που απεικονίζονται στην ευρύτερη παράσταση του αγγείου, μας είναι αδύνατο με μόνο το γραμματόσημο. Αντίθετα, η ΚΜ μας δίνει αυτή τη δυνατότητα, εφόσον παρουσιάζει το πλήρες αγγείο.

πλήθος άλλων προσώπων ή πραγμάτων, σε σημείο που να είναι αποδεκτή ακόμα και η φωτοτυπική ή φωτογραφική μεγέθυνσή του προκειμένου να αναγνωριστεί καλύτερα, τότε έρχεται η ΚΜ να παίξει το ρόλο με τον καλύτερο τρόπο (εικ. 17).

Κανένας κριτής δεν θα απορρίψει σαν ακατάλληλη ή αντίθετη με τους κανόνες του Θεματικού Φιλατελισμού μία ΚΜ που σέβεται και ακολουθεί όλες τις προδιαγραφές μιας σωστής ΚΜ. Θα αναρωτηθεί όμως το σκοπό για τον οποίο την χρησιμοποιήσαμε, τον αποχρώντα λόγο της παρουσίας της. Και όταν δεν θα υπάρχει ικανοποιητική απάντηση θα μας κρίνει ανάλογα, όπως

Εικ. 17, Σε αυτή την ΚΜ έχουμε επίσης ανάδειξη λεπτομερειών που στο γραμματόσημο –λόγω μεγέθους– δεν μπορεί να διακριθούν. Μπορούμε, π.χ, να αναφερθούμε σε μία ή περισσότερες προσωπικότητες της εικόνας, εφ' όσον ενδιαφέρουν το θέμα μας, που διαφορετικά θα ήταν ελάχιστα ή καθόλου αρατές.

Εικ. 18, Ίσως μία θαυμάσια «θεματική» ΚΜ. Η κάρτα αναπτύσσει λεπτομέρειες της αμπελοκαλλιέργειας που σέκο το γραμματόσημο αδυνατεί να αναδείξει. Κατά τα άλλα, είναι «τριπλέτα», με «Fête du vin» (γιορτή του κρασιού). Όχι το καλύτερο!

ανάλογα θα εκτιμήσει την παρατηρητικότητα και τη γνώση μας αν, π.χ., σε μια συλλογή «Αμπελοκαλλιέργεια», μιλώντας για τον τρόπο διαρρύθμισης των αμπελώνων, παρουσιάσετε την εικονιζόμενη ΚΜ, όπου αυτό που δεν μπορεί λόγω μεγέθους να μας δει-

ξει μόνο του το γραμματόσημο, μας το παρουσιάζει κατά ιδεώδη τρόπο η κάρτα (εικ. 18).

Συμπέρασμα: Οι θεματικοί κανονισμοί επιτρέπουν τη χρήση των ΚΜ στις θεματικές συλλογές. Ας διαλέξουμε μερικές, άφογες από κάθε άποψη και ενισχυτικές του θεματικού μηνύματος του γραμματοσήμου, και ας

τις συμπεριλάβουμε στην εκθεσιακή συλλογή μας. Ας μη ξεχνάμε ότι στο θεματικό φιλοτελισμό χωρούν όλα τα είδη φιλοτελικού υλικού. Αρκεί να είναι καλής ποιότητας και να δικαιολογείται η παρουσία του. Και υπάρχουν πράγματι ΚΜ πολύτιμες, ιδιαίτερα ενισχυτικές για την ανάπτυξη των συλλογών μας.

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΣΤΥΝΟΣ Μ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

Γεννήθηκε στη Λευκωσία το 1925. Φοίτησε στο Ελένιο, στο Παγκύπριο Γυμνάσιο και αποφοίτησε από την Αμερικανική Ακαδημία Λάρνακας το 1949. Από πολύ μικρής ηλικίας μάζεψε γραμματόσημα τα οποία μπορούσε να προμηθευτεί από τον πατέρα του υπάλληλο της τότε Τράπεζας Αθηνών.

Στην Αμερικανική Ακαδημία γνωρίστηκε με το γιού του Διευθυντή Richard Weil από τη γνωριμία του οποίου οφελήθηκε πολύ πάνω σε θέματα που σχετίζονται με το φιλοτελισμό.

Ήταν τότε που απέκτησε το πρώτο του Άλμπουμ αφιερώνοντας μια σελίδα σε κάθε χώρα.

Μετά την αποφοίτησή του από την Αμερικανική Ακαδημία συνέχισε να συλλέγει γραμματόσημα ενώ παράλληλα ανέπτυξε σημαντική δραστηριότητα στον τομέα του προσκοπισμού. Το 1950 ίδρυσε το 40^ο σύστημα Προσκόπων Κύπρου με έδρα τη Σχολή Νεακλέους.

Σημαντική καμπή στις σχέσεις του με το φιλοτελισμό αποτέλεσε η συνάντησή του το 1959 και η μετέπειτα ανάπτυξη γνωριμίας και φιλίας με τον Αντωνάκη Γεωργιάδη, ιδρυτικό μέλος και πρόεδρο της Κ.Φ.Ε.

Το 1959 όταν ιδρύθηκε η Κ.Φ.Ε. ο Στύνος Αντωνιάδης γράφτηκε μέλος με αύξοντα αριθμό 48 ενώ ταυτόχρονα εκλέχθηκε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου από τη θέση του οποίου συνέχισε να προσφέρει στον Κυπριακό Φιλοτελισμό μέχρι το 1978 οπότε εκλέχθηκε αντιπρόεδρος. Το 1980 μετά την αποχώρηση του Αντωνάκη Γεωργιάδη από τη θέση του Προέδρου για λόγους υγείας ο Στύνος Αντωνιάδης αναδείχθηκε στο ύψιστο αξίωμα της Εταιρίας το οποίο και διατήρησε μέχρι το 1998.

Στις εκλογές της 28^{ης} Μαρτίου 1998 αποφάσισε να δώσει την ευκαιρία και σε άλλους, γι' αυτό απέφυγε να υποβάλει υποψηφιότητα ενώ κατά την διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης των μελών της ίδιας ημέρας ανακηρύχθηκε Επίτιμος Πρόεδρος της Εταιρίας.

Ο διορισμός του από το 1981 μέχρι σήμερα ως μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Φιλοτελισμού και Εκδόσεων Γραμματοσήμων αποτελεί επιπρόσθετη σημαντική μαρτυρία για τη συμβολή του στην πορεία της ανάπτυξης του Κυπριακού φιλοτελισμού.

Πράος, πρόθυμος και αγαπητός συνέβαλε στη διατήρηση των καλών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της Κ.Φ.Ε. και την ανάπτυξη ακόμα καλύτερων σχέσεων με όλους τους φορείς που έχουν σχέση με το φιλοτελισμό.

Κατά τη διάρκεια της δικής του προεδρίας η Κ.Φ.Ε. έγινε μέλος της Παγκόσμιας Φιλοτελικής Ομοσπονδίας (1987) και της Ευρωπαϊκής Φιλοτελικής Ομοσπονδίας (1988) ενώ η φιλοτελική δραστηριότητα ιδιαίτερα στον τομέα του εκθεσιακού φιλοτελισμού ανέβηκε σε ψηλά επίπεδα επιτυγχάνοντας αξιοζήλευτη πολιτιστική ανάπτυξη των μελών της Κ.Φ.Ε.

Στις 14 Ιουλίου 2001 απεβίωσε και τάφηκε στο κοιμητήριο Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στη Λευκωσία. Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Κ.Φ.Ε. εκφράζουν ειλικρινή συλλυπητήρια στη σύζυγο και τα παιδιά του.